



## БИТИ ПТИЦА БЕЗ КРИЛА

(Замишљени интервју с главним јунаком романа *Церебрум* Дејана Вукићевића)<sup>1</sup>

*Петар Боца има један план, а то је да живи нормално. Ништа више од тога, али ни мање, каже он. Рођен је с церебралном парализом и људи га уверавају да је то његов недостижак и његова неспособност. Ипак, он сматра да човека не чини само тело, већ је свега церебрум – мозак. Иако је Боца тога свесан, он не проналази начин да приђе људима, или они њему, јер како каже, животи му је заробљен у временској кайсули у којој је само осматрач, а не актер.*

**Професори уче студенте новинарства да интервју као жанр захтева повод, успех, награду, или скорашњи догађај и зато бих желела да Вам поставим сугестивно питање, а све с намером да укажем на то да је довољно само постојати. Исус каже *бити у свету, али и од света*. Будисти кажу *ја јесам* и то је највећи успех. Шта Ви о томе мислите?**

– Било би лепо да је тако, али није. Цео мој живот ја заправо не живим. Само га посматрам. Не живим га зато што људи сматрају да ми није овде место, међу „нормалнима“, већ с онима који су слични мени. Међутим, знам да је церебрум све. Мозак је све. Тело је ограничење јер оно не осликава моје унутрашње стање. Можда нисам способан да све ово брзо изговорим, али размишљам брзином светлости и осећам срећу и тугу као и свако други.

**Радила сам интервју с Маријом Обровачки и она је написала књигу песама *Скривена у телу*, у којој описује свој живот, способност да мисли, осећа и разуме, али и неспособност да то исказе на начин да је околина разуме. Да ли Ви видите начин на који би околина могла да се одвоји од телесног и крене ка разумевању душе?**

– Околина не може да разуме ништа што је другачије. Постоје две групе људи с којима се сусрећем, они који и не покушавају да ступе у контакт са мном и друга група људи који су културни па им је глупо да не комуницирају са мном, а видите, њима

<sup>1</sup> Интервју с Петром Боцом настао је као одговор на изазов постављен студентима мастер студија Комуникологије за предмет Електронско издаваштво: од професорке Владиславе Гордић Петковић добили су по један савремени српски роман и задатак да напишу интервју с главним јунаком као да је стваран лик. Кад је Дејан Вукићевић видео овај интервју, написао је: „Идеја да се тако нешто уради је сјајна сама по себи, а тек Софијина питања и одговори, пажња с којом је прочитала роман, све је то равно малом чуду. Морам да вам (обема) кажем да јунак Петар има свог прототипа. Наравно да сам му одмах проследио интервју. Да ли се овакви интервјуи на крају и објаве негде? Било би добро.“ Прекасно, испуњавамо Дејанову жељу.

је заправо непријатно. На пример, мој колега из библиотеке, нећу га именовати, али ја осећам како се он осећа. Једном ми је рекао да сам црна овца и да ми није место међу белим овцама. То су два стада, прича ми он. А не разуме... Немој ме погрешно схватити, не осуђујем ја њих, али једноставно, друштво особе с церебралном парализом доживљава као страно тело. Мене су тако доживљавали до моје дванаесте године јер сам ишао у школу за специјалну децу и да није било Ненада Кончара да схвати да нисам ментално заостао, тамо бих и остао.

**Како се онда изборити с несхваћеношћу и друштвеном умишљеношћу да нешто јесте нормално, морално или праведно, а да нешто друго није? Зар нам историја није показала да су се схватања мењала како се свест људи повећавала?**

– Људи се на овим просторима заклињу у цркву, а заправо не знају шта је црква. Е тако вам је и с нормалним, моралним и праведним. Упознао сам многе црквене људе, свакакве Чича Глише, али се они не баве вером, већ бизнисом. Тако вам је и с људима. Не баве се вером у човека већ гледају неке уоквирене слике које им приказују само мене неспособног. А како се изборити, е то не знам, знам само да пише да је Бог створио човека по облику свом.

**Да ли мислите да људи знају или верују у то?**

– Искрено, нисам ни ја сигуран у то. Једном сам питао Бога како сам то сличан њему кад је њему десна страна тела функционална, а мени није. А он ми је на то рекао да лик не значи ништа и да су у небеском царству сви лепо. „Тамо је све лепо и савршено јер није од овога света, јер није пропадљиво“, тако ми је рекао. Уосталом, напоменуо ми је и да не верујем много светим књигама, јер су и оне од овога света.

**Ако лик, односно физичко није битно, да ли сматрате да особе с инвалидитетом или особе с посебним потребама треба да имају повластице при запошљавању? Шта мислите о позитивној дискриминацији?**

– Хммм, могу ти само рећи да немам никаквих повластица. Немам их због бирократије. Још сам на списку Завода за запошљавање или како их ја зovem Завод за напушавање.

**Шта је онда с колегом из библиотеке?**

– Тамо сам само волонтирао. И упознао једну девојку.

**Да ли је она знала како да Вам се приближи?**

– Не знам... Била је луда, што би рекли они квазинормални, тако да је, сад кад боље размислим, знала. Међутим, човек то схвати тек кад је касно. Види, она је физички била савршена, јака двојка, а психички није следила оквире и утабане стазе. Студирала је археологију шест година. Није робовала законима, живела је по нахођењу и зато су њени родитељи умислили да је треба ограничити. Тамара није хтела да корача по њиховим облацима, већ је корачала по целом небу. И зато су је укротили. Нешто као *Лейи изнад кукавичјеј њезда*.

**Како сте се осећали због тога?**

– Себично, наравно. Мислио сам да је она само још један лик који ме напушта. И мајка, и баба, и Милијана, и деда, и Луна, на неки начин и отац и колега из библиотеке.

**Лик је у роману, а личност у животу. Лапсуси су моћна ствар, зар не? Како су Вас они напустили?**

– Знам ја то добро, то сам не само студирао, већ и живео. Ја заправо њих не схватам као константу у животу, они нестају у различитим поглављима мог живота, зато су и ликови. Ето на пример мајка, она је умрла, била је тешко болесна. Баба и деда, ко баба и деда. А ћале, он је био алкохоличар. Пио је и пре несреће која је мене донела на свет. Ето, несрећа ме је донела, зато и не живим. Мама је била трудна и носила је мене и мог брата. Е сад, њима су рекли да сам ја болестан и да мене, као тадашњи плод, треба уклонити, међутим, они су уклонили мог здравог брата тако да сам само ја дошао на овај свет. То сам тек касније сазнао, једно четрдесет година касније, кад су ми моје тетке, иначе близнакиње, то рекле.

**Говорите као да сте то преболели, сасвим равнодушно. Да ли мислите да је могуће освестити породичне проблеме? Како успети у намери да прошлост не дефинише?**

– Некоме би мој живот био кошмар, а и мени је. Мени су и снови такви... Не знам да ли сам освестио породичне проблеме. Знам само да је мој отац слабић и то ми је помогло да престанем да га презирем. Живимо заједно, али не комуницирамо. Једном сам видео и како је покушао да се убије. Не знам... Прошлост да не дефинише? Можда ако живиш у садашњости. Или можда ако идеш на гробља и схватиш да је све пролазно.

**Негде сам прочитала да су психолози радили истраживање о људима који живе близу гробља и да су дошли до закључка да су они који живе близу тих места живели дуже од својих вршњака, као да их је оно стално подсећало на пролазност.**

– Има ту логике. Међутим, и на гробљу се може свашта видети. Нису она филозофска места. Често сам усамљен па проводим време на гробљу и онда слушам људе које тамо затекнем. Схватио сам да су и гробља бизнис. Све је микро и макро економија.

**Верујем да се усамљеност као осећање јавља када смо окружени људима, а осећамо као да нико не припадамо, док је самоћа нешто друго, чини ми се. Шта мислите о томе?**

– Стално нешто ишчекујем, упорно отварам празно сандуче, поштанско или електронско, свеједно, стално чекам неки позив, било какав позив који ће разбити челични застор који ће значити да сте некоме, било коме потребни, нема везе шта ће вам рећи, хоће ли вас изгрдити што му нисте вратили позајмљени новац, књигу и тако даље... Мој број се не налази ни у једном именику.

**Шта је са колегама с факултета? Зар Вас они немају у именику?**

– Од факултета су ми остале само *Мршве душе*.

**Има ли онда наде у живот?**

– Само у загробни, али не онај из књига, него у онај када му дође крај.